
VERSLAG VAN DE WATERVOGELTELLINGEN IN JANUARI EN MAART 1978

L.M.J. van den Bergh
Rijksinstituut voor Natuurbeheer,
Leersum

Inleiding

Na de twee samenvattende verslagen over de tellingen in de periode 1972 t/m 1977 verschijnt er thans voor het eerst sedert lange tijd een overzicht van de resultaten uit één seizoen. Het ligt in de bedoeling om in de toekomst jaarlijks een dergelijk overzicht samen te stellen.

In het winterhalfjaar 1977/1978 werden er weer twee watervogeltellingen gehouden, namelijk in de periode 9 - 21 januari en van 11 tot 19 maart. Aan deze tellingen verleenden vele waarnemers hun medewerking. Opnieuw is hierbij gebleken dat de distriktsgewijze coördinatie een gunstige invloed heeft op de volledigheid van de tellingen. Het aantal medewerkers én het aantal telgebieden konden in veel regio's flink worden uitgebreid.

Telgebieden

Het aantal getelde gebieden geeft dit seizoen een sterke stijging te zien. Dit is vooral te danken aan de distriktscoördinatoren, die in hun gebied vele nieuwe medewerkers wisten in te schakelen. Een dergelijk toemen van medewerkers- én telgebieden is zeer toe te juichen. Wel moet er hier op worden gewezen dat voor een onderlinge vergelijkbaarheid van de telgegevens continuïteit in dezelfde gebieden van zeer groot belang is. Het is bijvoorbeeld niet zonder meer mogelijk om de januaritellingen van 1977 met die van 1978 te vergelijken. Hiervoor moet eerst bekend zijn welke gebieden in beide jaren onderzocht zijn. Alléén dan mogen de gegevens van deze gebieden voor een vergelijking gebruikt worden. Een vergelijking van

een groot aantal tellingen (bijv. over de periode 1967 - 1977) is dus een complexe zaak. Het is dus van grote betekenis om jaarlijks van dezelfde telgebieden gegevens te verzamelen. Die gegevens zijn nodig voor de vergelijkbaarheid, voor uitspraken over toe- of afnemen e.d.

Daarnaast kunnen ook incidentele tellingen zeer waardevolle aanvullingen geven.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het aantal, bij de januaritellingen, onderzochte gebieden in de periode 1968 - 1978:

jaar	1968	1969	1970	1971	1972
aantal	353	423	439	391	435

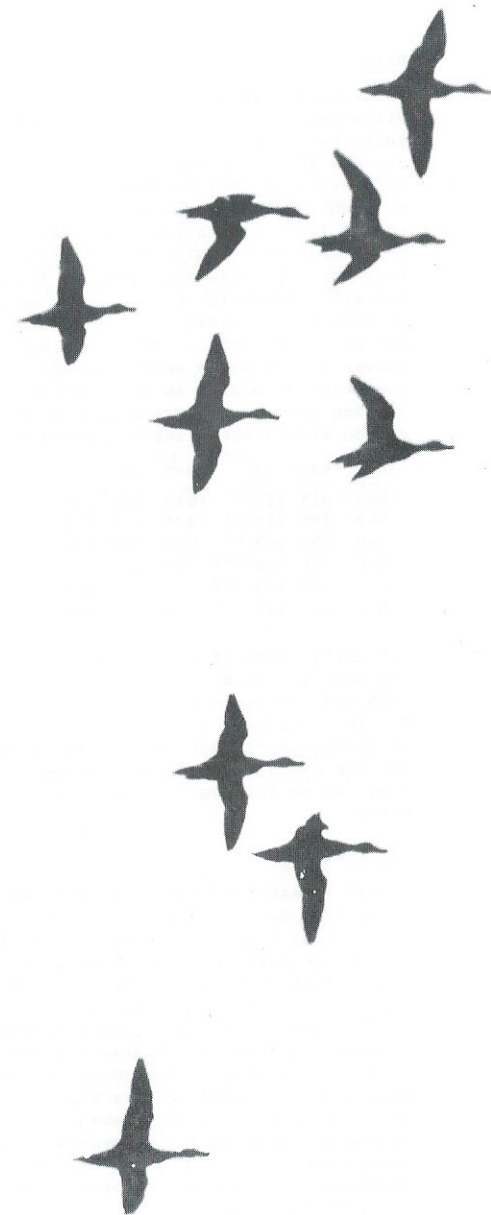
jaar	1973	1974	1975	1976	1977	1978
aantal	433	352	368	323	404	520

Hieruit blijkt dat in 1976 het aantal getelde gebieden na vier jaren van gebrekkige coördinatie zonder rapportage een dieptepunt bereikte terwijl er in 1978 reeds van een rekord-aantal gebieden gegevens binnenkwamen. Deze stijging betreft vooral allerlei kleinere wateren zoals weteringen, polderwaarden, kanalen, zand- en grindzuigplassen, etc. Wij hopen dat deze stijgende lijn zich ook in de komende jaren voorziet.

De resultaten van de tellingen

JANUARITELLING 1978

Deze telling werd, zoals gebruikelijk, rond het midden van januari gehouden. Nadat er eind december en begin januari een korte periode met lichte vorst en enige sneeuw was geweest, traden er gedurende de gehele telperiode (9 - 21 januari) zo weinig weersveranderingen op, dat er geen belangrijke verschuivingen in de aantallen watervogels te verwachten waren. Ook de weersgesteldheid was redelijk, hoewel het op enkele dagen regende, en plaatselijk enige mist optrad en het soms tamelijk hard waaide. Al met al kan gesproken worden van een goed geslaagde midwintertelling. De resultaten worden hierna per soort nader besproken.

Wilde eend

In januari 1978 verbleven er zeer veel wilde eenden in ons land. Deze soort vertoonde zich vooral in grote concentraties in het Deltagebied, het IJsselmeergebied, het Waddengebied en in de eendenkooien. Langs de grote rivieren en in de provincies Groningen, Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland waren plaatselijk eveneens flinke aantallen aanwezig. Gedurende de gehele periode waarin midwintertellingen werden gehouden (1967 - 1978) zijn nog nimmer zoveel wilde eenden in ons land vastgesteld. Daarom is hier ter vergelijking een overzicht van alle voorgaande midwintertellingen opgenomen.

jaar	aant.ex.	jaar	aant.ex.
1967	217.841	1973	192.740
1968	190.710	1974	231.555
1969	228.293	1975	292.732
1970	169.852	1976	242.017
1971	154.550	1977	196.854
1972	201.742	1978	308.872

Natuurlijk moet er hierbij rekening gehouden worden met het feit dat in 1978 méér gebieden werden onderzocht dan in voorgaande jaren. In hoeverre er sprake is van een reële toename kan dan ook pas na een grondige vergelijking van de tellingen worden vastgesteld.

Wintertaling

Hoewel er wat méér wintertalingen werden geteld dan in 1977, bleef het landelijk totaal voor deze soort duidelijk beneden de aantallen uit 1975 en 1976. Mogelijk is de korte vorstperiode in begin januari debet aan dit geringer voorkomen geweest. Wintertalingen houden zich namelijk vooral op plaatsen met ondiep water en slibvlakten op en dat zijn juist de terreinen die bij vorst het eerst met ijs bedekt raken. In januari 1978 werden de meeste talingen geteld in de provincie Friesland (9725 ex.), in het Deltagebied (8505 ex.) en op de Wadden (5583 ex.).

Een overzicht van de totalen over de laatste vijf jaren ziet er als volgt uit:

jaar	1974	1975	1976
aantal	19.408	56.630	53.157

jaar	1977	1978
aantal	22.150	36.638

Zomertaling

Alleen gemeld uit eendenkooien. Betreft waarschijnlijk vogels die tot de "stal" behoren.

Krakeend

Het aantal krakeenden dat tijdens de midwintertellingen in Nederland wordt aangetroffen, is gedurende de laatste tien jaren verveelvoudigd. Dit geldt niet alleen voor de winterpopulatie, maar ook voor onze broedvogels. In januari 1978 werden 1882 krakeenden geteld, tot dusverre het grootste aantal dat ooit bij de midwintertellingen werd aangetroffen (max. was 1838 ex. in januari 1976). Deze vogels hielden zich vooral op in het IJsselmeergebied (679 ex.), in de eendenkooien (353 ex.), in de provincie Zuid-Holland (257 ex.) en in het Deltagebied (218 ex.).

Smient

Ook de smient is een soort waarvan de laatste jaren steeds méér exemplaren in Nederland overwinteren. Tot 1973 bleven de aantallen tijdens de midwintertellingen steeds ruim beneden de 100.000 ex., daarna vond een zeer spectaculaire stijging plaats die in 1975 reeds resulteerde in het overschrijden van de 200.000 ex., ondanks het in die jaren afnemende aantal gebieden. In 1978 was de smient in ons land de talrijkste watervogelsoort. Er werden namelijk niet minder dan 392.800 ex. geteld!

De totalen voor geheel Nederland in de jaren 1974 - 1978 zijn:

1974 : 168.383	1977 : 296.125
1975 : 246.171	1978 : 392.823
1976 : 192.379	

Wanneer wij hierbij in aanmerking nemen, dat de Noordwesteuropese populatie in de periode 1972 - 1976 blijkens gegevens van het IWRB waarschijnlijk niet toegenomen is (1972: 485.000 ex.; 1976: 4000.000 - 500.000 ex.) dan lijkt het er sterk op dat ons land een steeds belangrijker plaats gaat innemen als overwinteringsgebied voor die populatie. Alleen internationaal verzamelde gegevens kunnen hieromtrent uitsluitsel brengen.

Tot de belangrijkste smientengebieden behoren grote delen van het polderland van de provincies Friesland en Noord-Holland. Kennelijk oefenen de daar ruimschoots aanwezige combinaties van uitgestrekte graslandgebieden in de onmiddellijke omgeving van open water (slaapplaats) een zeer sterke aantrekkingskracht op de smienten uit. Ook het Waddengebied is uitermate belangrijk voor deze soort. Andere regio's waar óók vaak grote concentraties voorkomen zijn het IJsselmeergebied, het Deltagebied en het polderland in het centrum van de provincie Zuid-Holland.

Pijlstaart

Het aantal pijlstaarten dat tijdens de januaritellingen in ons land aanwezig is, kan van jaar tot jaar sterke schommelingen vertonen, die vooral afhankelijk lijken te zijn van de omstandigheden in het Deltagebied. Ook in 1978 werden weer de grootste aantallen van deze soort vastgesteld in de Deltawateren, namelijk totaal 10.878 ex. Daarbuiten waren alleen in het Waddengebied aantallen van betekenis aanwezig (5680 ex.).

Slobeend

Vermoedelijk vooral ten gevolge van het uitblijven van strenge winters worden er in toenemende mate flinke aantallen slobeenden waargenomen tijdens de midwintertellingen. De gegevens uit de jaren 1967 - 1978 zijn hieronder ter illustratie weergegeven:

1967 : 435	1973 : 2683
1968 : 878	1974 : 3683
1969 : 1033	1975 : 5533
1970 : 343	1976 : 3944
1971 : 392	1977 : 2670
1972 : 2339	1978 : 6927

De grootste aantallen slobeenden werden gemeld uit het Deltagebied (1795 ex.) en uit de provincie Noord-Holland (1024 ex.). Andere gebieden waar relatief veel van deze eenden werden geteld zijn: Zuid-Holland (907 ex.), de eendenkooien (844 ex.), het Waddengebied (815 ex.) en het IJsselmeergebied (800 ex.).

Krooneend

Slechts twee exemplaren werden gezien, namelijk één in Noord-Holland en één langs de grote rivieren.

Toppereend

Met de gegevens van een twaalfstal midwintertellingen in de hand kan men constateren dat er in 1978 wel erg veel toppereenden in ons land verbleven. Was tot dusverre het januari-maximum 37.395 ex. (1973), in 1978 werden méér dan 70.000 ex. geteld. Dit grote aantal is vooral te danken aan één concentratie in de westelijke Waddenzee tussen Harlingen en de Afsluitdijk. Deze concentratie kon zowel vanuit de lucht, vanaf het water als vanaf het land geteld worden, een zeldzame situatie! Het betrof ruim 68.000 vogels die zich grotendeels in enkele compacte groepen ophielden.

Buiten de Waddenzee werden weinig toppereenden gezien, met als grootste aantal 1665 ex. in het IJsselmeergebied.

De cijfers van de voorgaande jaren zijn:

1967 : 19.324 ex.	1973 : 37.395 ex.
1968 : 23.912 ex.	1974 : 9.268 ex.
1969 : 3.671 ex.	1975 : 6.319 ex.
1970 : 4.187 ex.	1976 : 22.951 ex.
1971 : 11.516 ex.	1977 : 9.549 ex.
1972 : 23.311 ex.	1978 : 70.168 ex.

Doordat niet ieder jaar tellingen per vliegtuig of boot zijn uitgevoerd, zijn ook deze aantallen niet zonder meer vergelijkbaar.

Kuifeend

Het landelijke totaal van de kuifeend past in het beeld dat deze soort sedert 1973 te zien geeft:

1973 : 113.526 ex.	1976 : 102.628 ex.
1974 : 110.498 ex.	1977 : 159.456 ex.
1975 : 87.678 ex.	1978 : 120.719 ex.

Ook in 1978 was het IJsselmeergebied weer verreweg het belangrijkste voor de kuifeend. Hier werden ruim 69.700 ex. geteld. Veel kuifeenden verbleven ook op de wateren van de provincie Noord-Holland (23.810 ex.) en in het Deltagebied (9080 ex.).

Elders kwamen aanzienlijk minder van deze eenden voor, bijvoorbeeld in de provincie Friesland (4625 ex.), grote rivieren (4153 ex.), provincie Zuid-Holland (2354 ex.).

Tafeleend

Ook het aantal tafeleenden dat bij deze midwintertelling werd vastgesteld past goed in het beeld dat van deze soort over de laatste jaren ontstaan is:

1973 : 101.934 ex.	1976 : 72.759 ex.
1974 : 82.953 ex.	1977 : 115.203 ex.
1975 : 70.811 ex.	1978 : 79.081 ex.

Zoals gebruikelijk hielden zich ook nu weer veruit de meeste tafeleenden op in het IJsselmeergebied, waar ruim 51.500 ex. geteld werden. Andere gebieden met belangrijke aantallen zijn:

grote rivieren (7300 ex.), provincie Noord-Holland (5200 ex.) en het Deltagebied (4400 ex.).

Witoegeend

Er werden slechts twee ex. gezien, namelijk één in de provincie Utrecht en één in de provincie Noord-Holland.

Brilduiker

Het aantal brilduikers dat in januari 1978 in ons land werd geteld, was wat lager dan in de twee voorafgaande jaren. Doordat de brilduikers zich het meest op het open water van het IJsselmeer ophouden, is een ondertelling evenwel zeer goed mogelijk.

Voor zes opeenvolgende seizoenen werden in ons land de volgende aantallen vastgesteld:

1973 : 20.864 ex.	1976 : 10.096 ex.
1974 : 7.122 ex.	1977 : 12.956 ex.
1975 : 6.742 ex.	1978 : 9.332 ex.

Ook nu weer werden de meeste brilduikers in het IJsselmeer geteld (4240 ex.), maar het verschil met de Delta, waar 4173 ex. werden vastgesteld, was gering. Elders in ons land waren weinig vogels van deze soort aanwezig, bijvoorbeeld 314 ex. in de provincie Noord-Holland, 200 ex. in het Waddengebied en 155 ex. in de eendenkooien.

IJseend

Zoals gebruikelijk werden er ook in 1978 weer erg weinig ijseenden gezien, hetgeen veroorzaakt wordt door het feit dat deze soort alleen op enkele plaatsen in het Noordzeengebied in flinke aantallen voorkomt. In die gebieden wordt echter nooit geteld. In januari 1978 zijn in geheel Nederland slechts vijf ijseenden waargenomen!

Grote zeeëend

Voor deze soort geldt hetzelfde als voor de ijseend. De grote zeeëend komt ook voornamelijk op de Noordzee voor en wordt zodoende niet geteld. In het Deltagebied werden 17 ex. gezien, terwijl er uit Noord-Holland 2 ex. gemeld werden.

Zwarte zeeëend

Een telling per vliegtuig leverde voor het Waddengebied een aantal van 2805 zwarte zeeëenden op. Elders werd deze soort zeer weinig gezien, namelijk 4 ex. in het Deltagebied en 6 ex. in de provincie Noord-Holland.

Eidereend

Reeds eerder werd vastgesteld dat er in de wintermaanden concentraties van meer dan 100.000 eidereenden in de Waddenzee kunnen verblijven. Dat dergelijke aantallen niet jaarlijks worden vastgesteld, wordt vooral veroorzaakt door

het feit dat dit gebied niet ieder jaar per vliegtuig of per boot onderzocht wordt.

In 1978 werd wél vanuit een vliegtuig geteld, met als resultaat ca. 106.000 eidereenden. Een vergelijking met de voorgaande jaren is niet mogelijk, omdat er toen niet gevlogen werd. Alleen in 1973 was dit wél het geval; resultaat: 168.000 ex!

Elders in ons land waren weinig eiders aanwezig, namelijk 110 ex. in de Delta, 33 ex. in Noord-Holland, 8 ex. in het IJsselmeergebied en 8 ex. langs de grote rivieren (= Maas in Midden-Limburg).

Middelste zaagbek

Hoewel er meer middelste zaagbekken werden geteld dan in de jaren 1973-1976, bleef het aantal ver beneden dat van januari 1977. Het jaar 1977 is trouwens voor alle drie de zaagbeksoorten een topjaar geweest.

In januari 1978 werden er in ons land totaal 5586 middelste zaagbekken geteld, waarvan 5021 in het Deltagebied, vooral in het Veerse Meer.

Ondanks het feit dat er over de gehele Waddenzee werd gevlogen, zijn daar slechts 467 ex. waargenomen. Gekombineerde boot-/landtellingen in het IJsselmeergebied leverden slechts 47 middelste zaagbekken op. Het is niet waarschijnlijk dat in deze beide gebieden belangrijke aantallen aanwezig waren.

Een vergelijking van de telresultaten van zes opeenvolgende midwintertellingen ziet er als volgt uit:

1973 : 1353 ex.	1976 : 1.281 ex.
1974 : 1026 ex.	1977 : 19.580 ex.
1975 : 1333 ex.	1978 : 5.586 ex.

Grote zaagbek

Het totale aantal grote zaagbekken dat bij deze telling werd vastgesteld, is 11.896. Ook dit is belangrijk minder dan in het topjaar 1977. Deze soort verbleef vooral in het IJsselmeergebied, waar 8514 ex. werden geteld. In het Waddengebied (783 ex.), langs de grote rivieren (490 ex.) en in de Delta (338 ex.) was de grote zaagbek niet erg talrijk. Plaatselijk werden wat grotere aantallen zaagbekken aangetroffen, bijvoorbeeld op de wateren in de provincie Noord-Holland (854 ex.) en op enkele Friese meren en watergangen (352 ex.).

De gegevens over de midwintertellingen in de jaren 1973 - 1978 zijn hieronder samengevat:

1973 : 22.862 ex.	1976 : 5.892 ex.
1974 : 12.460 ex.	1977 : 30.697 ex.
1975 : 5.834 ex.	1978 : 11.896 ex.

Nonnetje

Nadat in 1977 een aantal nonnetjes in ons land was aangetroffen dat méér dan 100% boven de door Atkinson-Willes (1976) geschatte totale Noordwesteuro-

pese populatie lag, waren de verwachtingen voor 1978 hoog gespannen. Echter, het totale aantal van deze soort in januari 1978 was slechts een fractie van het totaal van 1977, namelijk 2630 ex. Van deze vogels verbleven er 1289 in het IJsselmeergebied, 469 ex. in de provincie Noord-Holland, 406 langs de grote rivieren en 160 in de provincie Friesland. In alle andere regio's bleef het aantal beneden de 100 ex.

Op dit ogenblik is niet bekend wáár de nonnetjes verblijven alvorens ze in ons land verschijnen. De internationale telgegevens geven hieromtrent geen uitsluitsel.

Bergeend

Na een tweetal seizoenen waarin het aantal in ons land aanwezige bergeenden een sterke daling te zien gaf, werden er in 1978 weer aanzienlijk méér van deze vogels geteld.

De cijfers voor de jaren 1973 - 1978 zien er als volgt uit:

1973 : 42.281 ex.	1976 : 27.598 ex.
1974 : 42.850 ex.	1977 : 18.614 ex.
1975 : 48.154 ex.	1978 : 42.968 ex.

Als vanouds waren ook nu weer de meeste bereenden aanwezig in het Waddengebied (31.522 ex.), waar de grootste concentratie (13.080 ex.) zich ophield op de kwelders voor de Friese kust tussen Holwerd en de Zwarte Haan. Ook in het Deltagebied was deze soort vrij talrijk aanwezig, met in totaal 9220 getelde exemplaren. In de overige regio's was de bergeend in veel kleinere aantallen present, bijvoorbeeld IJsselmeergebied 1359 ex. en provincie Noord-Holland 237 ex. Verspreid door het land, maar vooral in het kustgebied, werden tevens 590 bergeenden in de eendekooien aangetroffen.

Knobbelzwaan

De knobbelzwaan was in 1978 talrijker dan in voorgaande jaren. Voor het eerst werden er van deze soort méér dan 6000 ex. geteld, zoals blijkt uit een vergelijking over de gehele 'midwintertelperiode' 1967 - 1978.

1967 : 1837 ex.	1973 : 4564 ex.
1968 : 1568 ex.	1974 : 3258 ex.
1969 : 1269 ex.	1975 : 3841 ex.
1970 : 1514 ex.	1976 : 3798 ex.
1971 : 1331 ex.	1977 : 4412 ex.
1972 : 1374 ex.	1978 : 6914 ex.

Grote aantallen knobbelzwanen verbleven er in het Deltagebied (1358 ex.) en langs de grote rivieren (1160 ex.), in de provincie Friesland (1305 ex.) en Noord-Holland (1031 ex.). De sterke toename van de soort in de laatste jaren kan deels veroorzaakt worden door het zeer grote aantal in het wild broedende verwilderde knobbelzwanen.

Wilde zwaan

Het aantal wilde zwanen dat in Nederland in januari 1978 werd geteld, bedroeg ongeveer 490 ex. hetgeen ongeveer gelijk is aan het jaarlijks gemiddelde over de periode 1973 - 1978 (max. 892 ex., min. 265 ex., gemiddeld 505 ex.).

De meeste van deze vogels werden gezien langs de grote rivieren (120 ex.), in het IJsselmeergebied (90 ex.) en rond de eendekooien (69 ex.). Ook in de provincies Friesland (64 ex.) en Noord-Holland (60 ex.) werden relatief veel wilde zwanen geteld.

Kleine zwaan

De stijging van het aantal kleine zwanen, die sinds 1975 is gekonstateerd, heeft zich ook in 1978 voortgezet. Ook in de jaren waarin minder gebieden geteld werden, zijn de meeste zwanengebieden wel onderzocht. Onderlinge vergelijking is dus bij deze soorten beter mogelijk dan bij eenden. Kennelijk blijven er steeds méér kleine zwanen, mogelijk ten gevolge van de zachte winters, in Nederland overwintert.

Voor de periode 1973 - 1978 zien de totalen er als volgt uit:

1973 : 2595 ex. 1976 : 3377 ex.
1974 : 1643 ex. 1977 : 5453 ex.
1975 : 2564 ex. 1978 : 6447 ex.

Uit het in 1978 getelde aantal blijkt dat de Noordwesteuropese populatie beslist groter moet zijn dan de door Atkinson-Willes (1976) geschatte 7000 ex. en dat het door Mullié en Poorter (1977) opgegeven aantal van 9 - 10.000 ex. de werkelijkheid waarschijnlijk beter benadert. Veruit de meeste kleine zwanen hielden zich op in het IJsselmeergebied en in de aangrenzende polders van de provincies Gelderland en Utrecht, waar in totaal 2759 ex. werden geteld. Andere regio's waar zich belangrijke aantallen van deze soort vertoonden zijn: grote rivieren (920 ex.), Deltagebied (680 ex.), provincie Zuid-Holland (505 ex.), provincie Friesland (449 ex.) en provincie Overijssel (398 ex.).

Meerkoet

Ook de meerkoet is een soort waarvan het aantal een stijgende tendens te zien geeft, waarschijnlijk ten gevolge van de lange reeks zachte winters, waardoor er weinig mortaliteit plaatsvindt.

De aantallen koeten die bij de januari-tellingen in de jaren 1973 - 1978 werden vastgesteld, zijn hieronder samengevat:

1973 : 185.828 ex. 1976 : 217.904 ex.
1974 : 186.304 ex. 1977 : 259.214 ex.
1975 : 153.782 ex. 1978 : 268.121 ex.

De meeste meerkoeten waren in januari 1978 aanwezig langs de grote rivieren (59.407 ex.) en in de provincie Noord-Holland (52.104 ex.), maar ook in het IJsselmeergebied (>36.800 ex.), de provincie Friesland (>36.600 ex.) en het Deltagebied (>33.800 ex.) was deze vogel in groot aantal present.

Ganzen

Veel medewerkers gaven weerde aantallen ganzen door, die zij tijdens de midwintertelling in hun telgebied aantreffen. Deze gegevens worden verder bewerkt door de ganzenwerkgroep. Een overzicht van de ganzen tellingen in het seizoen 1977/1978, staat elders in dit nummer.

Internationale betekenis van Nederlandse watervogelgebieden in januari 1978

Een der doelstellingen van de periodieke watervogeltellingen is het bepalen van de internationale betekenis van watervogelgebieden, teneinde op een doeltreffende wijze beschermingsmaatregelen te kunnen nemen.

Hierbij zijn door het IWRB normen berekend aan de hand van de resultaten van de midwintertellingen (Atkinson-Willes, 1972; 1976). In de regel werd hierbij uitgegaan van het principe dat gebieden waar regelmatig 1% van de geschatte flyway populatie van een watervogelsoort verblijft, van internationale betekenis zijn.

In het verslag over de tellingen in de jaren 1975 - 1977 werd reeds een overzicht gegeven (Watervogels 3 (1978): 65-70) van de internationale waarde die bepaalde Nederlandse gebieden voor enkele soorten vertegenwoordigen.

In het volgende overzicht zijn alleen dié soorten behandeld waarvoor ons land een zeer belangrijke plaats inneemt.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de wintertaling, waarvan in januari 1978 ruim 24% van de geschatte populatie van Noordwest-Europa in Nederland verbleef. Er waren voor deze soort drie zeer belangrijke gebieden, namelijk de Oude Venen (6600 ex.) en het Zwettegebied / Jan Durksz Polder (2500 ex.) in de omgeving van Eernewoude / Oudega (Sm) en de Dollard (2280 ex.).

Van de krakeend verbleef ca. 21% van de populatie in Nederlandse gebieden. Internationaal belangrijke concentraties van deze soort werden aangetroffen langs de Enkhuizerdijk (202 ex.), in de eendenkooi van Wervershoof (150 ex.) en aan de IJsselmeerkust tussen Medemblik en Enkhuizen (125 ex.).

Ons land is beslist van zeer grote internationale betekenis voor de smient (figuur 1), getuige het feit dat niet minder dan 24 gebieden in januari 1978 aan de norm voldeden. In een aantal van deze gebieden werd de 1% norm zelfs ruimschoots overschreden.

De grootste smientenkonzentratie bevond zich in de Dollard, waar méér dan 45.000 ex. werden geteld (= 11 x de 1% norm!). Zeer veel vogels van deze soort hielden zich ook op in de provincie Friesland. De belangrijkste concentraties waren hier: > 23.000 ex. op de kwelders tussen Zwarte Haan en Holwerd, > 16.000 ex. Sneekermeer, > 14.000 ex. Oude Venen, > 13.000 ex. Terkaples-terpoelen, > 12.000 ex. Tjeukemeer, > 11.000 ex. Heegermeer/Fluessen en > 10.000 ex. Groote Wielen. Op de Waddeneilanden hield de grootste concentratie (>15.000 ex.) zich op de Bosch-

plaat, Terschelling op. Op Texel en Ameland waren eveneens belangrijke aantallen aanwezig.

Ook in de provincie Noord-Holland liggen enkele zeer belangrijke smientenpleisterplaatsen, bijvoorbeeld het Twiske met de polder Oostzaan (>20.000 ex.), de omgeving van Warder aan de IJsselmeerkust (>14.000 ex.), het Wormer- en Jisperveld (>9600 ex.), de omgeving van het Alkmaardermeer

(>9000 ex.) en het gebied rond Broek in Waterland (ca.>8000 ex.). In de zuidelijke helft van ons land waren in januari 1978 relatief weinig smienten aanwezig. De belangrijkste gebieden waren hier: de Reeuwijkse Plassen (4300 ex.), de Krimpenerwaard (>8000 ex.), de Grevelingen (>5000 ex.) en het Verdrongen Land van Saeftinghe (6500 ex.).

Van de voor geheel Noordwest-Europa geschatte, totale populatie van 50.000 pijlstaarten verbleven er tijdens deze midwintertellingen ruim 18.000 (ca. 36%) in Nederland. Uitsluitend in getijdengebieden werden van deze soort belangrijke concentraties vastgesteld (figuur 2), zoals Oosterschelde, >3500 ex.; omgeving Bergen op Zoom, >1800 ex.; Land van Saeftinghe, 1800 ex. en Boschplaat, Terschelling, >1400 ex.

In de westelijke Waddenzee tussen Harlingen en Kornwerderzand hield zich een zeer grote concentratie toppereenden op, namelijk 68.000 ex. ofwel ca. 46% van het geschatte Noordwesteuropese populatiebestand. In dit gebied werd de 1% norm (1500 ex.) dan ook vele malen overschreden.

In Nederland verbleef ca. 24% van de Noordepese kuifeendenpopulatie (figuur 3) en wel voornamelijk in het IJsselmeergebied, waar zich vooral belangrijke concentraties vertoonden in het "Markerwaardgebied", bijvoorbeeld >12.000 ex. langs de Oostvaardersdijk, 9.800 ex. in het IJ-meer en >8000 ex. tussen Monnickendam en Hoorn. Zeer grote concentraties werden ook aangetroffen tussen Lelystad en Kamperhoek: >11.900 ex. en tussen Kamperhoek en Lemmer: >10.000 ex.

Voor de tafeleend was ons land in januari 1978 eveneens zeer belangrijk, getuige het feit dat ruim 31% van de populatie zich in Nederlandse wateren ophield. Ook voor deze soort was het IJsselmeergebied van bijzonder grote betekenis. De grootste concentraties hielden zich op in het zuidelijke IJsselmeer ("Markermeer") namelijk 17.000 ex. op het IJ-meer en 11.000 ex. langs de Oostvaardersdijk (figuur 4).

Belangrijk was ook het voorkomen van de grote zaagbek waarvan in januari 1978 ruim 29% der geschatte populatie binnen onze landsgrenzen werd aangetroffen. Figuur 5 geeft de verspreiding van de grootste concentraties van deze soort weer, waarbij de grote betekenis van het Markerwaardgebied voor de grote zaagbek duidelijk tot uitdrukking komt. Er hielden zich hier groepen van respectievelijk >2700 ex. en >2500 ex. op langs de Oostvaardersdijk tussen Pampushaven en Lelystadhaven. Andere delen van het IJsselmeergebied die in 1978 van belang waren voor deze soort, zijn het Ketelmeer en de omgeving van de Afsluitdijk.

Het zwaartepunt van het voorkomen van bergeenden lag, zoals gebruikelijk, in het Waddengebied. De grootste concentratie (>13.000 ex.) verbleef op de kwelders tussen Holwerd en Zwarte Haan. Elders, onder andere tussen Holwerd en Paessens, in de omgeving van Westpolder - Hornhuizen, in de Dollard, op het Balgzand en Wieringen en op de Waddeneilanden Texel, Terschelling en Ameland werden eveneens internationaal belangrijke aantallen bergeenden geteld (figuur 6).

In de Deltawateren van Zuid-Holland en Zeeland waren veel minder van deze eenden aanwezig. Alleen in het Markiezaat van Bergen op Zoom en langs de Oosterschelde ten oosten van Yerseke waren flinke aantallen (>1700 ex.) aanwezig, elders bleef het aantal beneden de 1000 ex. per gebied.

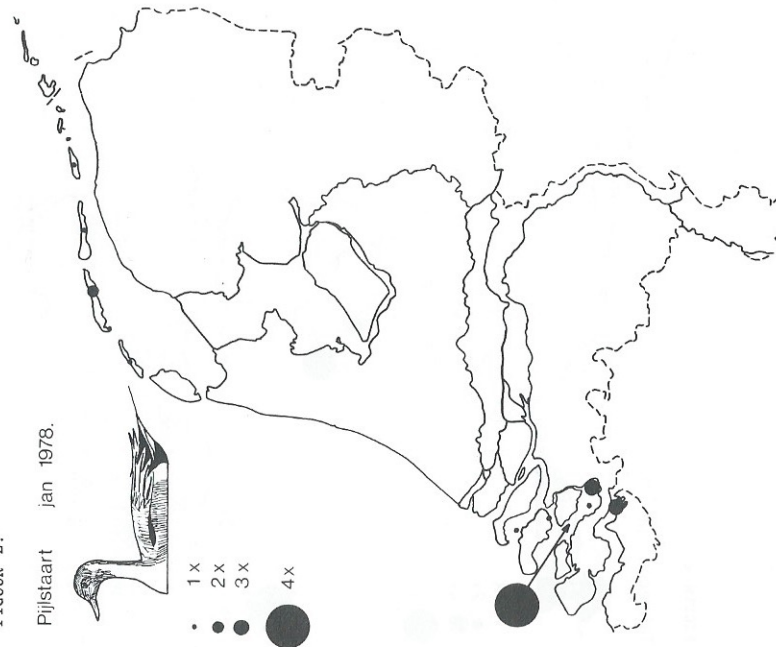
Uit het voorgaande blijkt zeer duidelijk dat vele waterrijke gebieden in ons land van vitale betekenis zijn voor grote percentages van Noordepese watervogelpopulaties.

Het is van het grootste belang dat er ook in de toekomst gegevens verzameld worden, teneinde de ontwikkelingen van populaties én gebieden te kunnen blijven volgen.

Anderzijds dient ernaar gestreefd te worden de gegevens over de internationale betekenis van gebieden per soort én per gebied nader uit te werken. Deze gegevens kunnen van fundamentele betekenis zijn voor het beleid en het beheer van watervogelpopulaties en -reservaten.

FIGUUR 2:

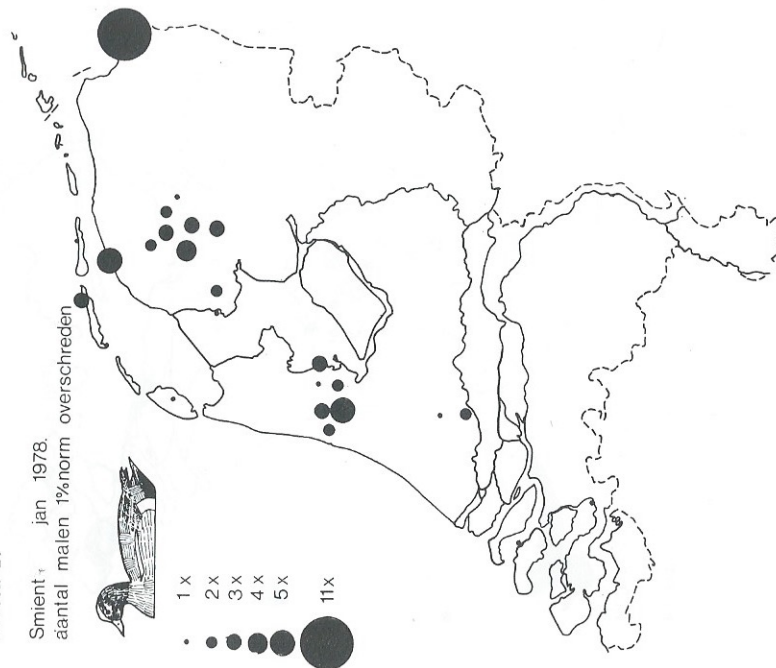
Pijlstaart jan 1978.

FIGUUR 1:

Smient, jan 1978.

aantal malen 1%norm overschreden

FIGUUR 3:

Kuifeend jan 1978.

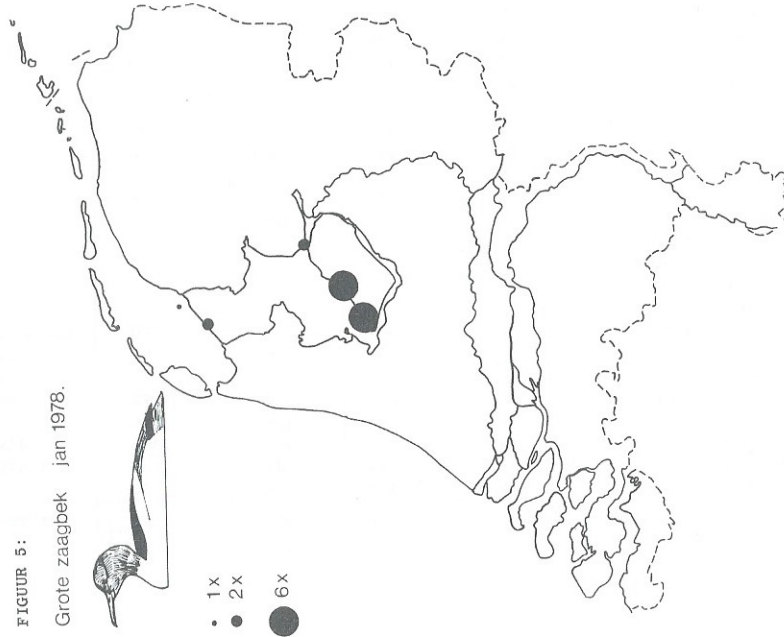
FIGUUR 4:

Tafeleend jan 1978

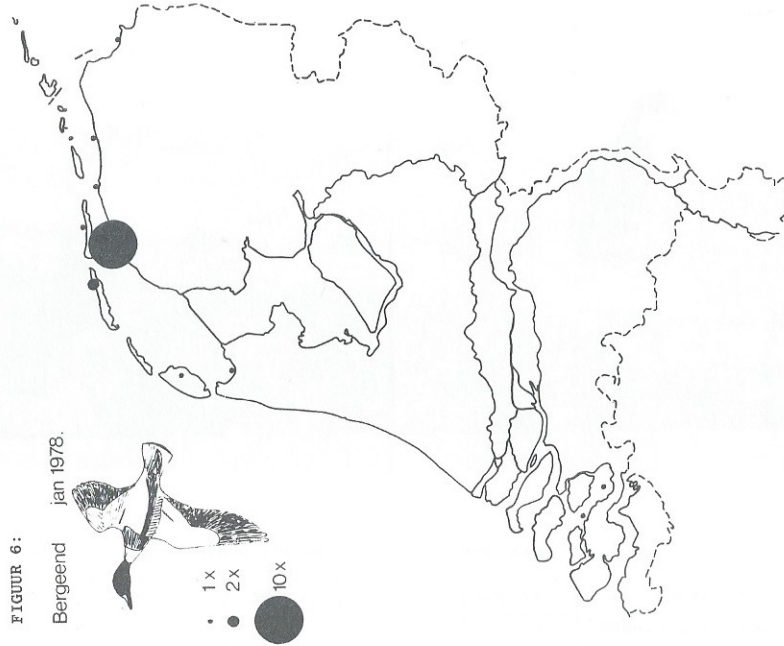
FIGUUR 5:

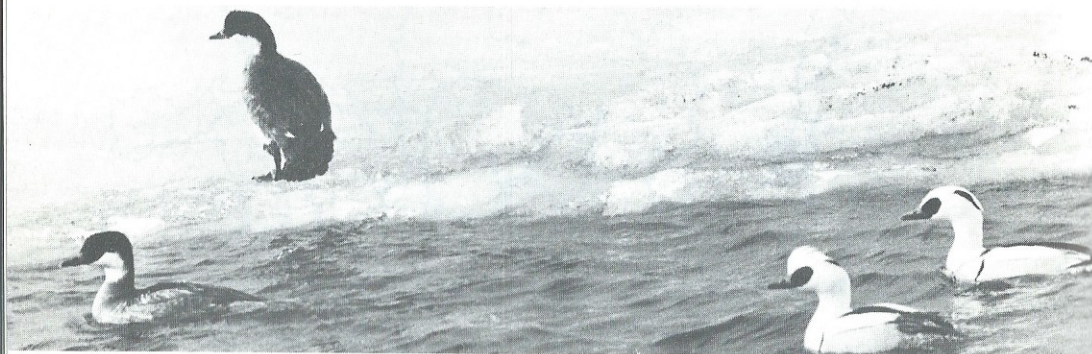
Grote zaagbek jan 1978.

FIGUUR 6:

Bergeend jan 1978.

-RESULTATEN VAN DE JANUARI (=MIDWINTER) TELLING 1978-

provincie	Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Gelderland
aantal gebieden	9	49	1	12	15
Wilde eend	13.647	25.311	150	2.874	1.837
Wintertaling	108	9.725	4	45	56
Krakeend	120	25	-	2	-
Smient	72	103.205	2	1.280	657
Pijlstaart	1	49	-	8	-
Slobeend	2	428	-	3	-
Krooneend	-	-	-	-	-
Toppereend	-	-	-	-	-
Kuifeend	1.080	4.625	8	82	392
Tafeleend	1.029	2.677	2	133	134
Witoogeend	-	-	-	-	-
Brilduiker	17	90	-	18	3
Ijseend	-	-	-	-	-
Grote zeeëend	-	-	-	-	-
Zwarte zeeëend	-	-	-	-	-
Eidereend	-	-	-	-	-
Middelste zaagbek	1	5	-	-	-
Grote zaagbek	197	352	-	120	5
Nonnetje	21	160	-	92	17
Bergeend	-	7	-	-	1
Knobbelzwaan	59	1.305	2	172	98
Wilde zwaan	3	64	-	6	-
Kleine zwaan	127	449	-	398	919
Meerkoet	4.260	36.614	235	2.549	3.679
Eend (niet gedet.)	11	1.488	-	10	-
TOTAAL	20.760	186.579	403	7.792	7.798

-RESULTATEN VAN DE JANUARI (=MIDWINTER) TELLING 1978-

provincie	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Noord-Brabant	Limburg
aantal gebieden	29	64	30	23	3
Wilde eend	2.723	22.096	10.285	4.659	659
Wintertaling	406	2.670	713	531	150
Krakeend	45	83	257	5	-
Smient	2.204	67.255	17.050	10	-
Pijlstaart	2	33	30	1	-
Slobeend	96	1.024	907	2	-
Krooneend	-	1	-	-	-
Toppereend	-	152	10	1	-
Kuifeend	1.681	23.810	2.354	396	-
Tafeleend	1.616	5.210	1.018	1.930	-
Witoogeend	1	1	-	-	-
Brilduiker	72	314	19	13	-
Ijseend	-	-	3	-	-
Grote zeeëend	-	2	-	-	-
Zwarte zeeëend	-	6	-	-	-
Eidereend	-	33	-	-	-
Middelste zaagbek	2	36	4	-	-
Grote zaagbek	96	854	123	6	-
Nonnetje	42	469	5	6	-
Bergeend	-	237	19	5	-
Knobbelzwaan	396	1.031	731	6	-
Wilde zwaan	-	60	34	-	-
Kleine zwaan	948	58	505	7	-
Meerkoet	11.210	52.104	19.430	2.368	-
Eend (niet gedet.)	-	2.505	46	2	-
TOTAAL	21.540	180.044	53.543	9.948	809

-RESULTATEN VAN DE JANUARI (=MIDWINTER) TELLING 1978-

district	Wadden- gebied	IJssel- meergeb.	Grote rivieren	Delta- gebied	Eenden- kooien	TOTAAL GEHEEL NEDERLAND
	aantal gebieden	44	41	40	90	70
Wilde eend	43.641	53.898	27.220	58.324	41.548	308.872
Wintertaling	5.583	2.058	2.220	8.505	3.864	36.638
Zomertaling	-	-	-	-	5	5
Krakeend	11	679	84	218	353	1.882
Smient	111.083	30.245	7.955	36.219	15.586	392.823
Pijlstaart	5.680	330	433	10.878	838	18.283
Slobeend	815	800	211	1.795	844	6.927
Krooneend	-	-	1	-	-	2
Toppereend	68.262	1.665	2	63	13	70.168
Kuifeend	2.083	69.721	4.153	9.080	1.254	120.719
Tafeleend	41	51.515	7.301	4.401	2.074	79.081
Witoogeend	-	-	-	-	-	2
Brilduiker	200	4.240	18	4.173	155	9.332
IJseend	1	1	-	-	-	5
Grote zeeëend	-	-	-	17	-	19
Zwarte zeeëend	2.805	-	-	4	-	2.815
Eidereend	106.006	8	7	110	-	106.164
Middelste zaagbek	467	47	1	5.021	2	5.586
Grote zaagbek	783	8.514	490	338	18	11.896
Nonnetje	18	1.289	406	58	47	2.630
Bergeend	31.522	1.359	8	9.220	590	42.968
Knobbelzwaan	23	539	1.160	1.358	34	6.914
Wilde zwaan	25	90	120	17	69	493
Kleine zwaan	151	920	920	680	365	6.447
Meerkoet	2.487	36.835	59.407	33.806	3.137	268.121
Eend (niet gedet.)	4.844	1.532	-	1.055	-	11.493
TOTAAL	386.531	266.285	112.117	185.340	70.796	1.510.285

MAARTTELLING 1978

Helaas is de maarttelling veel minder goed geslaagd dan de januaritelling. Doordat op een groot aantal plaatsen, met name in het Waddengebied en in het IJsselmeer in de telperiode een hardnekkige mist hing, was tellen daar volkomen onmogelijk. Uit deze beide districten zijn dan ook maar weinig gegevens binnengekomen. Ook in andere delen van het land, zoals in de provincies Friesland en Noord-Holland en in een deel van het Delta-gebied bemoeilijkte de mist het tellen in ernstige mate.

In het verslag over de tellingen in de periode 1975 - 1977 (Watervogels 3 (1978): 43) werd erop gewezen dat er in het algemeen bij de medewerkers minder belangstelling was voor de maarttelling dan voor de midwintertelling. Juist in 1978 was er evenwel een sterke stijging in het aantal in maart getelde gebieden (1976: 343; 1977: 384 en 1978: 412 gebieden). Dit aantal zou nog veel groter zijn geweest als de weersomstandigheden niet zo ongunstig waren geweest.

Resultaten

Doordat, ten gevolge van de mist, uit een groot aantal zeer belangrijke watervogelgebieden gegevens ontbreken (in Wadden- en IJsselmeergebied werd minder dan de helft van het aantal geregistreerde telgebieden onderzocht) zijn de resultaten van deze telling slechts een benadering van de werkelijke landelijke totalen.

We kunnen deze telling hier dan ook slechts summier bespreken.

Uit de resultaten van de grote teldistricten (Wadden, IJsselmeer, grote rivieren, Delta) en de eendenkooien zou men geneigd zijn te konkluderen dat er in maart 1978 minder watervogels in ons land verbleven dan in beide voorgaande jaren. Met uitzondering van de grote rivieren zijn de gegevens echter niet vergelijkbaar. Voor Wadden, IJsselmeer en Delta werd reeds gewezen op de onvolledige tellingen ten gevolge van mist. In de eendenkooien waren wél min-

der vogels aanwezig. Hoewel het aantal getelde kooien flink steeg, werden er minder watervogels dan in 1976 en 1977 aangetroffen.

Geheel anders lag de situatie in de provincies. In nagenoeg alle provincies werden namelijk méér vogels geteld dan in voorgaande jaren. Vooral in Groningen, Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland waren grote aantallen watervogels aanwezig.

In de 412 getelde gebieden te samen werden 480.103 vogels aangetroffen, die verdeeld waren over 24 soorten.

Het talrijkst was wederom de smient, waarvan 147.330 ex. gezien werden. Smienten waren in grote concentraties aanwezig in de provincies Friesland (>50.900 ex.), Noord-Holland (>41.200 ex.) en Zuid-Holland (>13.100 ex.), veelal in dezelfde gebieden waar ook in januari flinke aantallen verbleven. Plaatselijk hielden deze vogels zich ook veel op binnen het afpalingsrecht van eendenkooien (>9600 ex.)

Ook van de meerkoet werd een groot aantal exemplaren geteld: ruim 124.800 ex. (in maart 1977: ruim 121.800 ex.). Grote concentraties van deze soort hielden zich vooral op langs de grote rivieren (totaal >37.000 ex.), in de provincies Friesland (>19.000), Noord-Holland (>17.000), Zuid-Holland (>11.000) en in het Deltagebied (>13.000).

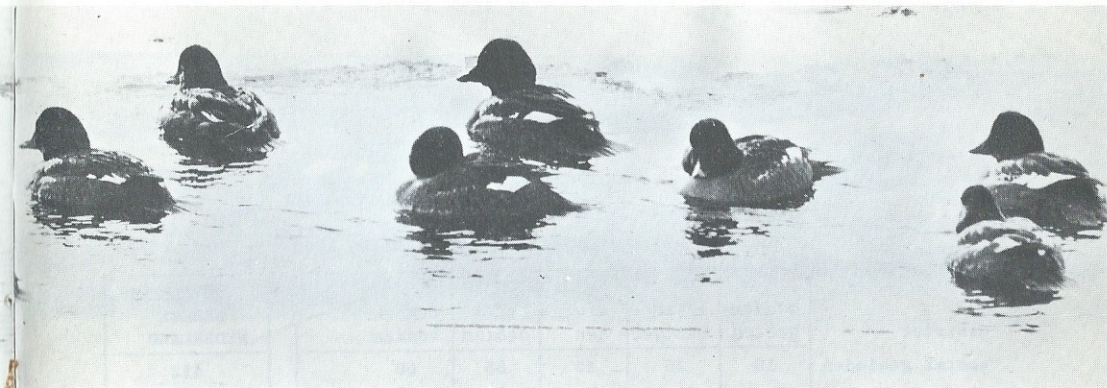
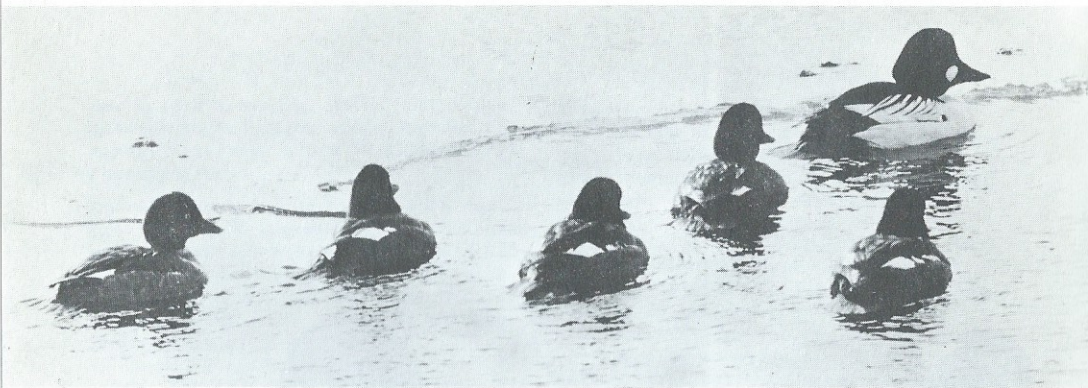
Hoewel vele medewerkers erop attendeerden dat het broedseizoen voor de wilde eend al begonnen was en dat er zodoende weinig exemplaren van deze soort aanwezig waren, werden er in ons land toch méér geteld dan bij de voorgaande maarttellingen, namelijk ruim 98.800. (1976: 87.000 ex.; 1977: 94.400 ex.). Vooral in het IJsselmeergebied moeten veel wilde eenden aanwezig zijn geweest, getuige het feit dat hier ruim 23.600 ex. werden geteld. Ook in de provincies Friesland en Noord-Holland, in het Deltagebied en in de eendenkooien waren nog veel van deze eenden aanwezig.

Toppereend (>10.300 ex.), kuifeend (ca. 34.000 ex.) en tafeleend (>13.300 ex.), die zich in maart gewoonlijk in grote samenscholingen op het IJsselmeer bevinden, zullen ten gevolge van de mist flink zijn onderteld, hoewel het totale aantal tafeleenden relatief weinig afwijkt van dat uit maart 1977 (16.600). Ditzelfde geldt uiteraard ook voor de andere soorten van het open water, waarbij vooral brilduiker, eideereend, grote- en middelste zaagbek van belang zijn. Ook het aantal bergeenden (12.600) ligt belangrijk lager dan in voorgaande jaren. De mist in het Waddengebied maakte onder andere het tellen van het belangrijkste bergeendengebied, de kwelders tussen Zwarte Haan en Holwerd, onmogelijk. Er werden hier 24 ex. gezien (in januari: 13.000 !!!).

Mogelijk is de late vorstperiode in de tweede helft van februari er de oorzaak van geweest dat soorten als zometaling, krakeend, pijlstaart en slob-eend in belangrijk kleiner aantal werden gezien dan in 1976 en/of 1977.

Ook het zeer geringe aantal nonnetjes valt op. Deze soort was tijdens de vorstperiode plotseling vrijwel geheel verdwenen uit het IJsselmeergebied. Hoewel het voor de hand zou liggen te veronderstellen dat deze eenden wegens de vorst waren weggetrokken in zuidelijke richting, zijn hierover geen aanwijzingen verkregen. Na de vorst zijn de nonnetjes ook niet meer in het IJsselmeer teruggekeerd. Aangenomen wordt dat zij tijdens de vorst in noordelijke of oostelijke richting zijn uitgeweken.

-RESULTATEN VAN DE MAARTELLING 1978-

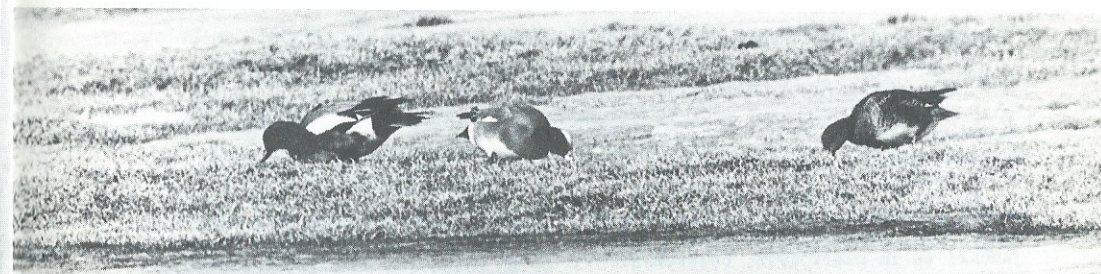
provincie	Gro- ningen	Fries- land	Drenthe	Over- ijssel	Gelder- land
aantal gebieden	11	37	1	14	10
Wilde eend	2.191	16.778	120	796	630
Wintertaling	119	474	10	99	4
Zomertaling	-	36	-	-	-
Krakeend	45	16	-	4	6
Smient	5.490	50.933	-	370	1.232
Pijlstaart	6	68	-	27	-
Slobeend	22	561	-	26	6
Krooneend	-	-	-	-	-
Toppereend	-	1	-	-	-
Kuifeend	428	3.244	2	105	167
Tafeleend	430	1.692	-	55	48
Brilduiker	18	26	-	1	-
Zwarte zeeëend	-	-	-	-	-
Eidereend	-	-	-	-	-
Middelste zaagbek	1	9	-	-	-
Grote zaagbek	81	335	-	48	-
Nonnetje	4	47	-	-	-
Bergeend	5	35	-	23	2
Knobbelzwaan	41	649	-	40	47
Wilde zwaan	-	138	-	-	-
Kleine zwaan	264	187	-	88	343
Meerkoet	3.049	19.738	40	1.859	1.743
Eend (niet gedet.)	50	65	-	168	-
TOTAAL	12.244	95.032	172	3.709	4.228

-RESULTATEN VAN DE MAARTELLING 1978-

provincie	Utrecht	Noord- Holland	Zuid- Holland	Noord- Brabant	Limburg
aantal gebieden	24	56	32	16	4
Wilde eend	904	12.460	9.430	1.335	97
Wintertaling	56	1.460	631	317	93
Zomertaling	2	11	12	-	-
Krakeend	-	87	262	4	-
Smient	929	41.247	13.181	10	1
Pijlstaart	-	11	6	14	2
Slobeend	48	682	460	35	13
Krooneend	22	4	2	-	-
Toppereend	-	36	-	-	-
Kuifeend	992	9.026	2.018	254	10
Tafeleend	463	2.048	594	350	26
Brilduiker	38	106	24	14	-
Zwarte zeeëend	-	2	-	-	-
Eidereend	-	75	-	-	-
Middelste zaagbek	-	1	1	-	-
Grote zaagbek	6	105	102	-	-
Nonnetje	1	29	13	-	-
Bergeend	2	492	76	2	-
Knobbelzwaan	160	424	604	11	-
Wilde zwaan	-	20	-	-	-
Kleine zwaan	391	2	186	-	-
Meerkoet	4.973	17.664	11.037	1.483	78
Eend (niet gedet.)	-	142	-	20	8
TOTAAL	8.987	86.134	38.639	3.849	328

-RESULTATEN VAN DE MAARTTELLING 1978-

district	Wadden- gebied	IJssel- meergeb	Grote rivie- ren	Delta- gebied	Eenden- kooien	TOTAAL GEHEEL NEDERLAND
aantal gebieden	16	15	45	65	66	412
Wilde eend	1.495	23.682	7.684	10.941	10.319	98.862
Wintertaling	483	657	2.309	3.231	1.413	11.356
Zomertaling	2	20	48	-	15	146
Krakeend	5	344	122	103	54	1.052
Smient	7.636	3.391	4.017	9.237	9.656	147.330
Pijlstaart	585	28	1.505	3.694	285	6.231
Slobeend	117	81	927	1.350	617	4.945
Krooneend	-	1	4	-	-	33
Toppereend	29	10.257	-	-	50	10.373
Kuifeend	319	13.155	1.669	1.743	858	33.990
Tafeleend	22	4.104	1.669	1.483	402	13.386
Brilduiker	22	1.101	33	1.481	10	2.874
Grote zeeëend	-	-	-	15	-	15
Zwarte zeeëend	4	-	-	2	-	8
Eidereend	228	1	10	116	40	470
Middelste zaagbek	47	132	-	1.312	-	1.503
Grote zaagbek	4	2.085	324	229	-	3.319
Nonnetje	4	17	129	-	4	248
Bergeend	1.630	364	136	9.556	288	12.611
Casarca	-	-	2	-	-	2
Knobbelzwaan	-	220	1.029	662	30	3.917
Wilde zwaan	-	27	7	-	2	194
Kleine zwaan	5	3	225	13	135	1.842
Meerkoet	1.154	9.658	37.336	13.831	1.195	124.838
Eend (niet gedet.)	-	75	-	30	-	558
TOTAAL	13.791	69.403	59.185	59.029	25.373	480.103

*Opslag en verwerking van de water-
vogeltellingen in Nederland*

Tot dusverre is de gang van zaken rond de opslag en verwerking van de watervogeltellingen ongeveer als volgt. Na afloop van de tellingen zenden de medewerkers hun gegevens in, waarna de landelijke koördinator er zorg voor draagt dat deze, per soort en per gebied, worden overgenomen op formulieren van het IWRB. Deze formulieren worden vervolgens naar Engeland gezonden, waar alle gegevens voor verdere bewerking op computertape worden gezet. Aan de hand van de aldus uitgewerkte gegevens wordt vervolgens door de landelijke koördinator een verslag over de tellingen samengesteld.

De tellijsten per gebied én een afschrift van de IWRB-formulieren worden daarna opgeborgen in ordners en in het RIN-archief opgenomen. De wijze van opbergen van deze basisgegevens is verre van ideaal en er werd dan ook al geruime tijd gesproken over de wenselijkheid om voor deze opslag een computer in te schakelen. Het materiaal is door de jaren heen namelijk dermate omvangrijk geworden dat een verdere bewerking 'met de hand' vrijwel ondoenlijk is. Een vergelijkend overzicht over bijvoorbeeld tien jaren midwintertellingen is op deze wijze dan ook

nauwelijks te verwezenlijken. Momenteel wordt er overleg gepleegd over de centrale opslag en verwerking van de watervogelgegevens. Het ziet ernaar uit dat in ieder geval in het voorjaar van 1979 een besluit genomen zal worden, waarna een aanvang kan worden gemaakt met het op ponsband zetten van alle gegevens. Met dit omvangrijke werk zal hopelijk op korte termijn een aanvang gemaakt worden. Wij hopen dan ook eindelijk te kunnen komen tot een nadere uitwerking van met name de midwintertellingen. Intussen zal er voor de tellers weinig veranderen. Het grote voordeel van deze automatische verwerking en opslag is dan ook vooral gelegen in het feit dat het verkrijgen van een overzicht der getelde vogels, het vergelijken van gebieden of tellingen aanzienlijk worden vereenvoudigd. Te verwachten valt dat de gegevens, wanneer de automatisering eenmaal een feit zal zijn, ook veel doeltreffender gebruikt kunnen worden ten behoeve van het natuurbehoud en -beheer. Dát is tenslotte de voornaamste doelstelling waarvoor zij verzameld zijn.

Samenvatting

In dit verslag worden de resultaten van een tweetal watervogeltellingen, in januari en in maart 1978, besproken. Bij de januaritelling werden ruim 1,5 miljoen watervogels in Nederland geteld, waarvan de smient, de wilde eend en de meerkoet het talrijkst waren.

Vooraf in het Waddengebied, in het IJsselmeer en in de Deltawateren van Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant, alsmede in de provincies Friesland en Noord-Holland waren grote vogelconcentraties aanwezig. De grote internationale betekenis van Nederland voor Noordeuropese watervogels blijkt op overtuigende wijze uit het feit dat van veel soorten hoge percentages van de, door het IWRB berekende, totale populaties werden aangetroffen, bijvoorbeeld: wilde eend 20,5%; wintertaling 24,4%; kraakeend 20,9%; smient >80%; pijlstaart 36,6%; slobbeend 34,6%; toppereend 46,8%; kuifeend 24,1%; tafeleend 31,6%; grote zaagbek 29,7%; bergeend 33% en kleine zwaan ca. 67%.

Aan de hand van de 1% norm werden voor een zestal soorten (smient, pijlstaart, kuifeend, tafeleend, grote zaagbek en bergeend) de, tijdens de januaritelling 1978, internationaal belangrijke gebieden (=gebieden waar 1% of meer van de totale populatie van een soort verblijft) in kaart gebracht, waarbij met name de bijzondere betekenis van IJsselmeer, Waddenzee en Delta duidelijk blijkt. Ook de waterrijke gebieden in Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland zijn van vitale betekenis, vooral voor de smient.

Ten gevolge van slechte weersomstandigheden met veel mist is de maarttelling in grote delen van Nederland mislukt. Vooral in het Wadden- en IJsselmeerdistrict was waarnemen vrijwel onmogelijk.

De resultaten van deze tellingen zijn dan ook slechts in het kort besproken. Er is thans een computer beschikbaar om alle gegevens van de watervogeltellingen centraal te kunnen opslaan en automatisch te verwerken. Verwacht mag worden, dat dit in de toekomst zowel de verslaglegging van de tellingen als ook het gebruik van de gegevens ten dienste van bescherming en beheer van watervogels én watervogelgebieden ten goede zal komen.

Tellingen in het seizoen 1979/1980

Nu reeds zijn de teldata voor het volgende seizoen bekend geworden:

midwintertelling : 5 - 20 januari 1980

maarttelling: 11 - 18 maart 1980

Voor ons land houdt dit in dat de tellingen zoveel mogelijk gekoncentreerd moeten worden rond de weekeinden van 12/13 januari 1980 en 16/17 maart 1980, al zijn natuurlijk gegevens uit de gehele periode welkom.

Adres: Rijksinstituut voor Natuurbeheer
Kasteel Broekhuizen
Leersum